

Українська делегація взяла участь у XXIII Конгресі Європейської асоціації черепно-щелепно-лицевих хірургів (EACMF) в Лондоні

13–16 вересня 2016 р. у Конгрес-центрі Королеви Єлизавети II (Лондон, Великобританія) відбувся черговий XXIII Конгрес Європейської асоціації черепно-щелепно-лицевих хірургів (European Association for Crania Maxilla-Facial Surgery—EACMF), у роботі якого взяли участь 1940 делегатів із понад 78 країн світу. На цьому значному науковому форумі представлено 430 усних доповідей та 938 постерів. Серед учасників заходу були й представники України, зокрема делегація Української асоціації черепно-щелепно-лицевих хірургів (УАЧЩЛХ) та Національного медичного університету (НМУ) імені О.О. Богомольця на чолі із завідувачем кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, президентом УАЧЩЛХ, членом-кореспондентом Національної академії медичних наук України, професором **В.О. Малличук** — професори **О.С. Воловар**, **Я.А. Кульбашина**, доценти **І.С. Бродецький**, **І.П. Логвиненко**, аспірант **А.Н. Гусейнов**, лікар **Л.О. Дахно**. Також були присутні співробітники кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця професор **А.В. Колчак** та доцент **Ю.В. Чепурний**.

Вибір Лондона для проведення конгресу EACMF-2016 не випадковий: Великобританія, зокрема її столиця, мають славі традиції щелепно-лицевої хірургії, а також сучасні передові технології у цій спеціальності. Великобританія подарувала світу відомого батька пластичної хірургії, якого більшість вважає одним із першовідкривачів в цій галузі — Харольда Делф Джилліса (Harold Delf Gillies). Наступні форуми заплановані у 2018 р. — в Мюнхені (Німеччина) та у 2020 р. — в Парижі (Франція).

Відкриття конгресу проходило під звуки національного королівського оркестру та супроводжувалося виносом прапорів усіх країн-учасниць EACMF. Винос прапора України здійснив керівник української делегації професор **В.О. Малличук**.

На конгресі співробітниками кафедри НМУ імені О.О. Богомольця представлені дві усні доповіді (**В.О. Малличук**, **І.С. Бродецький** та **А.Н. Гусейнов**) та три постери. Перша доповідь була присвячена актуальній на сьогодні темі остеомієліту кісток обличчя у наркотикозалежних хворих. Ця

проблема існує вже протягом багатьох років і віддержує тяжку патологію, що з кожним роком призводить до інвалідизації пацієнтів та їх загибелі від гнійно-септичних ускладнень (абсцес мозку, менингіт, сепсис тощо). Друга доповідь стосувалася актуальної проблематики травматичних пошкоджень нижньої щелепи. Запропоновано систематизацію ознак для про-

гностичного визначення перебігу уламкових переломів нижньої щелепи на основі 10 біологічних та анатомічних показників, що дозволило застосувати відповідне ефективне лікування із врахуванням оцінки тяжкості пошкодження.

Під час роботи конгресу відбулася нарада очільників національних асоціацій черепно-щелепно-лицевих хірургів країн

Церемонія відкриття конгресу та винос прапорів країн-учасниць

Делегація УАЧЩЛХ та кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця з прапором України (справа наліво: А.Н. Гусейнов, І.П. Логвиненко, Л.О. Дахно, В.О. Маланчук, І.С. Бродецький, Я.А. Кульбашна, О.С. Воловар)

Європи, на якій заслухано звіт діючого президента ЕАСМФС Яна Мартіна (Великобританія) та відповідальних секретарів асоціації з різних напрямів. Нині асоціація об'єднує фахівців Європи та співпрацює з Міжнародною асоціацією, а також фаховими об'єднаннями оториноларингологів, пластичних хірургів, оральних хірургів Європи. Організуються навчальні курси для молодих спеціалістів, майстер-класи для діючих лікарів. Фінансовий секретар Йоахім Обвегезер (Швейцарія) повідомив, що за звітний період витрачено кошти асоціації в розмірі близько 1,7 млн євро на організацію конгресу, регулярне видання журналу асоціації, гранти та премії молодим лікарям, які навчаються під егідою асоціації. Ці кошти отримано в основному від надходження членських і спонсорських внесків. Зростання фінансових можливостей

асоціації свідчить про збільшення інтересу фахівців в Європі та всьому світі до її діяльності. Водночас за останні два роки значно збільшилася кількість статей, надрукованих у журналі асоціації, та розширилася географія наукових праць не лише з Європи, а й країн інших частин світу. Окрім звіту, проведена історична лекція про діяльність усіх президентів ЕАСМФС та їх внесок у розвиток асоціації.

Щодо наукової складової конгресу, то традиційно основними тематиками сесій були:

- реконструктивно-відновна хірургія щелепно-лицевої ділянки;
- лікування та реабілітація пацієнтів з онкологічними захворюваннями голови та шиї;
- ортогнатична хірургія;
- тканинна інженерія та клітинна терапія;
- травматологія кісток лицевого черепа;

- хірургія скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС);
- лікування вад розвитку щелепно-лицевої ділянки, остеонекроз щелепи різної етіології.

Щодо реконструктивно-відновної хірургії більшість доповідей була присвячена різним методикам операцій із використанням мікрохірургічної техніки. Роль пересадки складних шкірно-м'язових клаптів, кісткових фрагментів із відновленням кровопостачання за допомогою мікросудинних анастомозів останніми роками значно підвищилася. Цей напрям фактично стає найчастіше уживаним у хірургії усунення великих дефектів тканин щелепно-лицевої ділянки. Серед основних досягнень останніх років відзначено розробки методів використання шкірно-м'язових клаптів із живленням перфорантними судинами для усунення дефектів м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки, особливо для реабілітації хворих онкологічного профілю.

Останні тенденції в онкології голови та шиї полягають у комплексному підході, що включає не лише гарантовану елімінацію неопластичного процесу, а й всебічну реабілітацію пацієнтів, зокрема усунення післяопераційних дефектів, відновлення втрачених функцій хірургічними та ортопедичними засобами. Велику увагу в доповідях приділено питанням відновлення жувальної функції протезами з опорою на внутрішньокісткові імпланти. При цьому підкреслено необхідність загального відновлення соматичного стану пацієнтів перед проведенням імплантації.

Одна з наукових секцій конгресу була присвячена питанням остеонекрозу щелепи різної етіології. Ця проблема з кожним роком стає все актуальнішою, про що свідчить збільшення кількості доповідей з цієї тематики та поява декількох монографій, а також значна кількість пацієнтів

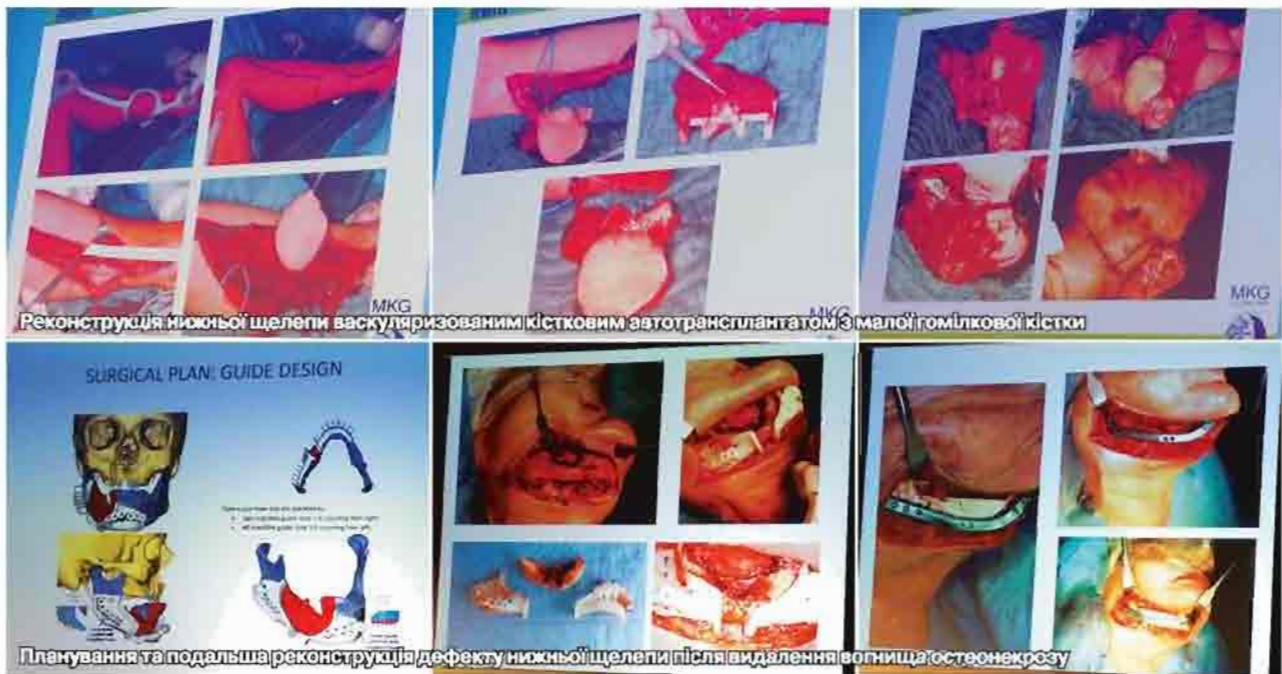

Усні доповіді, які відібрані для презентації науковим комітетом конгресу з міжнародною участю, були присвячені остеомієліту кісток основи черепа у наркотично залежних хворих (І.С. Бродецький) та оцінці тяжкості та прогнозування уламкових переломів нижньої щелепи (В.О. Маланчук, А.Н. Гусейнов)

Доцент І.С. Бродецький та стендові доповіді кафедри: «Остеомієліт кісток основи черепа у наркотично залежних хворих» (І.С. Бродецький), «Застосування поліпропіленового сітчастого ендопротеза та біологічної мембрани А-PRF для закриття дефектів задньобочкової стінки верхньощелепної пазухи при переломах вилицевого комплексу» (І.П. Логвиненко, В.М. Єфисько, Н.А. Єфисько), «Індивідуальний хірургічний шаблон для проведення латеральної сагітальної остеотомії нижньої щелепи» (І.П. Логвиненко, В.М. Єфисько)

із цією нозологією (близько 250–300 випадків у Скандинавських країнах протягом 5 років). Потрібно звернути увагу на те, що, крім питань патогенезу бісфосфонатного некрозу щелепи (за новою номенклатурою конгресу — медикаментозно асоційований остеонекроз щелепи (Medication Related Osteonecrosis of the Jaws — MRONJ), багато доповідей стосувалися подальшої реабілітації цих хворих, тобто проведення реконструктивних операцій (із попереднім плануванням) із відновленням цілісності нижньої та верхньої щелеп. Викликала інтерес доповідь турецьких спеціалістів, де підкреслено значну роль препарату на основі пентоксифіліну, який застосовували з метою запобігання розвитку остеонекрозу щелепи.

Традиційно багато доповідей було присвячено краніофасціальній хірургії. Як і в ортогнатичній хірургії, імплантації, значну увагу приділено попередньому плануванню за допомогою різноманітних сучасних комп'ютерних програм, що вже стає стандартом у цьому напрямку. Приємно, що, крім європейців, напрямом краніофасціальної хірургії розвивається і в Україні, і у країнах Азії, зокрема Азербайджані (доповідь професора **Ч. Рахімова**).

Простежується тенденція до глибшого осмислення та аналізу накопиченого останніми роками хірургічного досвіду щодо травми кісток лицевого скелета, що проявляється в узагальненні та обґрунтуванні існуючих методів лікування з позицій фундаментальних біологічних законів. Основну увагу наразі приділяють плануванню, комп'ютерному моделюванню та біомеханіці лікувальних заходів щодо ставлення до постраждалих із переломами кісток лицевого черепа, що застосовують на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця протягом майже 40 років.

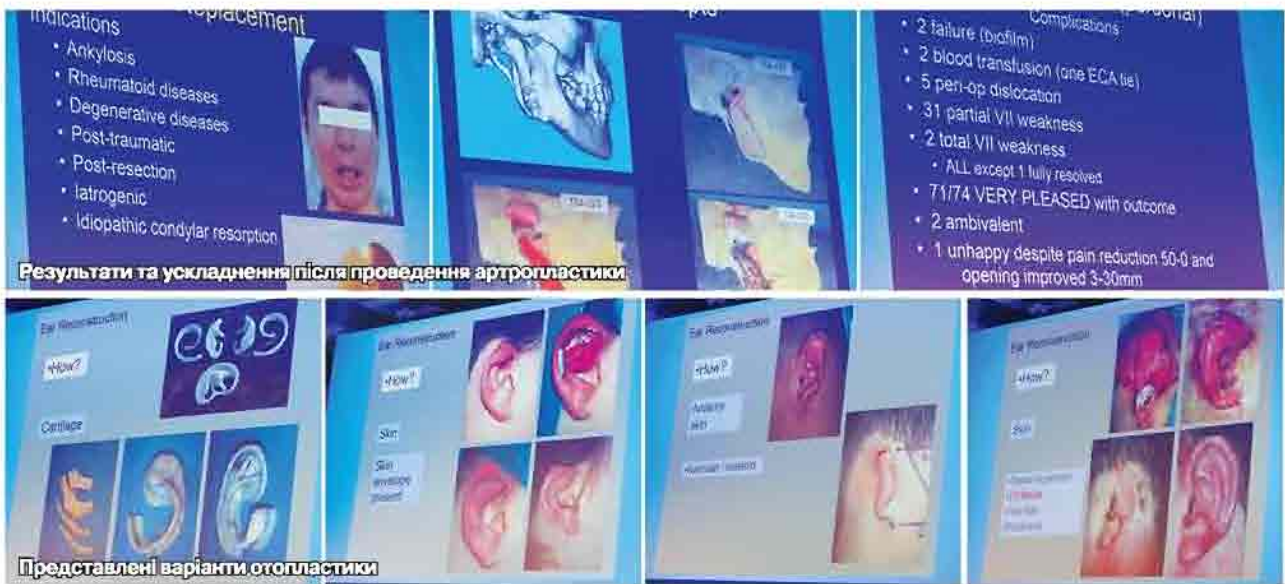
Вперше показана можливість застосування металевих накістних пластин із мета-

лу на основі магнію, які розсмоктуються в організмі за 1,5–2 роки і не потребують другої операції з їх видалення.

Традиційно одна із секцій була присвячена хірургії СНЦС, на якій представлено різні доповіді: від фізіології та функції СНЦС, суглобового диска до артроскопічних, відкритих методів оперативного втручання на СНЦС, дискотомії і методик репозиції суглобового диска. Також представлені об'ємні доповіді за результатами та ускладненнями після проведення артропластики штучними металево-пластмасовими протезами.

Велику заінтересованість щелепно-лицевих хірургів викликає застосування стромальних стовбурових клітин у лікуванні широкого спектра патологій щелепно-лицевої ділянки. Низку доповідей присвячено експериментальним результатам отримання та застосування стовбурових клітин із пульпи зубів, жирової клітковини. Цей напрям досліджень із біоінженерії вже переходить від стану перспективного науково-експериментального до прикладного лікувально-профілактичного, спрямованого на активізацію репаративних процесів.

Результати та ускладнення після проведення артропластики

Представлені варіанти отопластики

Звичайно, велику увагу учасників конгресу приділено проблемам комп'ютерної візуалізації широкого спектра патологій щелепно-лицевої ділянки, планування хірургічного лікування, індивідуального виготовлення імплантатів для контурної пластики та реконструкції ділянок обличчя, фіксаторів для остеосинтезу за CAD/CAM-технологіями. Важливою є практика моделювання хірургічного лікування з аналізом біомеханічних взаємодій та естетичного результату після операцій на кістках обличчя.

Також продемонстровано різноманітні варіанти проведення отопластики: від за-

стосування аутогранулятів до різноманітних аломатеріалів.

На конгресі підсумовано останні досягнення в щелепно-лицевій хірургії попередніх років, окреслено подальші напрями її розвитку. Вітчизняні фахівці мали можливість спілкуватися із провідними щелепно-лицевими хірургами Європи та світу, зіставити результати лікування пацієнтів щелепно-лицевого профілю, підходи до організації цього напрямку хірургії та підготовки спеціалістів із загальноєвропейською практикою. Для молодих лікарів конгрес став важливим досвідом спілкування із зарубіжними колегами, дав мож-

ливість сформувати нові горизонти у спеціальності, розширити теоретичні знання, а головне — поглибити мотивацію вдосконалювання, постійної праці та продовжувати утримувати високий рівень вітчизняної щелепно-лицевої хірургії.

За результатами роботи конгресу можна зробити такі висновки:

1. Черепно-щелепно-лицеві хірурги світу розвивають фахові здібності, розширюють співпрацю між фахівцями різних спеціальностей.
2. Збільшується обсяг об'єктивних методів обстеження хворих із застосуванням 3D-комп'ютерного моделювання, використання навігаційних методів у хірургії черепно-щелепно-лицевої ділянки.
3. Підвищуються складність і обсяг операцій із покращенням результатів лікування пацієнтів зі складною патологією, зокрема суміжних ділянок.
4. Потребує удосконалення підготовки молодих спеціалістів із черепно-щелепно-лицевої хірургії.
5. Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця, УАЧШЛХ намагаються стежити за сучасними напрямами розвитку спеціальності у світі; наша програма для студентів, національний навчальний посібник кафедри відповідають сучасному напрямку розвитку спеціальності.
6. Сучасний стан розвитку черепно-лицевих хірургів у світі та Україні зумовлений необхідністю якнайшвидшого введення до переліку лікарських спеціальностей Міністерства охорони здоров'я України фаху «Щелепно-лицева хірургія» і створення відповідного центру як клінічної бази кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця та УАЧШЛХ.

*В.О. Маланчук, О.С. Воловар,
Я.А. Кульбашина, А.В. Копчак,
І.С. Бродецький, Л.О. Дахно,
Ю.В. Чепурний, І.П. Логвиненко,
А.Н. Гусейнов
(УАЧШЛХ, Національний медичний
університет імені О.О. Богомольця),
фото авторів*

